

EENVOUD EN STILTE

*Vorbereiding op een nieuwe manier van leven die met Pasen begint
aan de hand van de klassieke lezingen in de veertigdagentijd.*

ds. Marjolijn Russchen

EENVOUD EN STILTE

*Vijf preken in maart en april 2019 in de Grote of St. Janskerk te Schiedam
in de voorbereidingstijd voor Pasen 2019, in het kader van het project
'Eenvoud en Stilte'.*

ds. Marjolijn Russchen

Zegenbede over de stilte:

God, luisterende God,
we danken u voor de zegen van de stilte.
De stilte van de zon die opkomt.
De stilte van de mist over de heuvels.
De stilte van het luisteren,
De stilte aan het eind van een verhaal.
De stilte tussen de tonen in de muziek.
De stilte tussen vrienden. Amen.

Jan Sutch Pickard, Liedboek blz 1415

Afbeelding:

Adrianus van Otterloo – Kruis van glas “Tussen Alpha en Omega’

Dank aan Adrianus van Otterloo, die toestemming gaf de afbeelding van dit werk te plaatsen. Hij maakte dit kruis voor de Magnalia Deikerkerk in Schiedam Nieuwland. Na de sluiting van deze kerk in 2011 verhuisde het kruis naar de Grote Kerk.

Dank aan Hanneke Guijt-Drenth voor de lay-out en aan Berry van Meeuwen en Jetty Krijger-van Diggelen voor het drukwerk.

INHOUD

Zeeën van rust, 10 maart	4
Tijd van leven, 24 maart	6
Anders kijken – over vergeving en toekomst, 31 maart	9
Een pelgrimstocht, 14 april	11
Alles wordt anders, 21 april Pasen	13

ZEEËN VAN RUST

10 maart 2019

1e zondag in de veertigdagentijd

Lezingen: Lucas 4 vers 1-13, Deuteronomium 5 vers 6-21 en Romeinen 10 vers 8-13

Het is vandaag de 1e zondag in de veertigdagentijd, de tijd waarin wij ons voorbereiden op Pasen. Het tellen van die 40 dagen begon afgelopen woensdag, Aswoensdag. In de viering, die we samen met onze katholieke stadsgenoten hielden, kregen we een askruisje op ons voorhoofd, dat je herinnert aan je sterfelijkheid. Dat maakt je dus óók bewust, hoe belangrijk het is om jouw tijd van leven, zó te leven dat het heilzaam is en voorspoed brengt.

Hoe we dat kunnen doen laat Jezus ons zien. In de 40 dagen, die hij door de woestijn trekt, wordt hij geconfronteerd met drie grote thema's, die wij in ons leven steeds weer tegenkomen. Die drie thema's komen zo meteen aan de orde, maar eerst kijken we naar vers 1 van Lucas 4

In die eerste zin gaat het twee keer over de Heilige Geest. Eerst lezen we: 'Als Jezus de woestijn in trekt, is Hij vervuld van de Heilige Geest'. Jezus is dus vol met Heilige Geest.

Die geest – de Geest van God - ademt hij in en die ademt hij uit. De Geest van God is: ín Jezus. Dat kenmerkt Jezus: Hij ademt de Geest van God. Maar Jezus ademt niet alleen zélf die Geest van God, Hij verkondigt dat ook voor óns. Jij mens, zegt Hij, bent verbonden met God. Ín en door jou héén, stroomt de levensadem van God. Gods geest bezielt je diepste wezen. Ons begrensde leven, zegt Jezus, maakt deel uit van Gods onbegrensde levenskracht.

De tweede keer dat het in dit vers over de Heilige Geest gaat, staat er: 'de Heilige Geest leidt Jezus de woestijn in'. In het Engels: 'into', dus: de Géést drijft Jezus náár de woestijn. Die Geest zegt: dáár moet je heen, want daar leer je iets wat je leven-lang belangrijk is.

Wat leert Hij daar dan? Wat zijn die drie thema's van ons leven?

Het eerste is, dat we denken, dat we gelukkig worden van dingen, die ons niet gelukkig máken. Dat zijn die stenen. We denken, dat we ze in brood kunnen veranderen. We denken dat stenen ons kunnen voeden. We dénken dat we gelukkig worden van meer en meer en meer: huizen en auto's en reizen en kleren en uitgaan en weet ik wat niet allemaal. Maar Jezus zegt: je leeft niet van brood alleen. Dat is een tekst uit Deuteronomium 8. Daar staat dat we leven – echt leven – van het woord van God. Natuurlijk hebben we brood nodig, maar ook, zegt Jezus, het woord van God. Dat voédt ons. Dat doet ons goed en brengt ons voorspoed.

Even in verband met ons project Stilte en Eenvoud. Ik denk dat het ons veel rust en ruimte zou geven, als we dat streven naar meer en meer en meer kunnen loslaten. Ons leven zou er een stuk eenvoudiger van worden.

Nu het derde thema. Het tweede komt zo. Het derde thema gaat over de verantwoordelijkheid voor ons eigen leven. Die gaan we vaak uit de weg, staat hier.

Wij vinden dat God daarvoor verantwoordelijk is. Wij denken dat we ons alles kunnen veroorloven, en dat God het dan wel in orde maakt, en zijn engelen stuurt om onze brokken op te rapen. Ik herken dat goed. Wij leven gevaarlijk, onverantwoord gevaarlijk. Laatst las ik: 'Allemaal schaden wij onze gezondheid'. Ik denk dat dat waar is. Roken en alcohol zijn niet mijn pijnpunten, maar eten wel en onmatig hard werken nog meer. Toen onze kinderen op de basisschool zaten, bijvoorbeeld, vond ik dat ze moesten leren schaatsen. Hollandse kinderen moeten toch kunnen schaatsen, en als je het als kind niet leert, dan leer je het nooit meer. Maar het vror bijna nooit in die jaren, dus vond ik dat ze naar schaatsles moesten op de kunstijsbaan in Den Bosch. Op die autoritten vanuit de Betuwe zat ik vaak zo moe achter het stuur, dat het onverantwoord was om te rijden. Ik bracht de levens van mijn kinderen, mijzelf en medeweggebruikers in gevaar. Hoe gek kun je zijn? Het is niet het enige in mijn leven dat onverantwoord was.

Ook als maatschappij in z'n geheel leven wij gevaarlijk. Denk alleen maar aan de manier waarop wij omgaan met onze waterhuishouding, onze allereerste levensbehoefte notabene! Jezus leert ons, dat het de bedoeling is dat wij verantwoordelijkheid nemen voor ons leven. Dus niet achteroverleunen en vertrouwen dat God wel de brokken van ons gedrag opraaft en lijmt, maar vertrouwen op zijn geboden. Die geven ons richting en houvast, zodat we op een goede manier met onze verantwoordelijkheid kunnen omgaan. In verband met ons project Stille en Eenvoud – wat een onnodige ellende zouden we kunnen vermijden, als we dat zouden doen. Zeeën van rust zouden we krijgen!

Nu het tweede thema. De verleiding van de macht. Macht speelt altijd en overal. Denk maar aan het gezin waarin je bent opgegroeid, en aan de ruzies die je had met je broertje of zusje. Macht speelt in elk huwelijk, en in elk huwelijk moet dan ook zo nu en dan een gesprek worden gevoerd om de machtsbalans weer te herstellen. Als je daar te lang mee wacht, kan dat zomaar een pittig gesprek worden. Macht speelt in elk land, in de internationale gemeenschap, in de schoolklas, in de fabriek en op kantoor en natuurlijk ook in de kerk en in elke plaatselijke gemeente.

Als predikant heb je daar mooi zicht op. Als je solliciteert zie je het soms al. Twee keer werd me tijdens het gesprek met de beroepingscommissie al duidelijk wie het in die gemeente voor het zeggen had. Toen ik een keer ergens op beroep preekte zag ik het zelfs tijdens die kerkdienst. De bewuste persoon zat niet in de beroepingscommissie, maar in die dienst, werd mij, vanaf de kansel, duidelijk dat hij de baas was in deze gemeente!

In mijn vorige gemeenten duurde het iets langer, voordat ik ontdekte, wie dat was.

Op zeker moment hebben we toen als kerkenraad -laten we maar zeggen een pittig gesprek moeten voeren – om de balans te herstellen zodat weer iederéén aan het woord kon komen, en naar iedereen werd geluisterd.

Waarom is dat belangrijk? Macht is aantrekkelijk. Het lijkt heerlijk om macht te hebben!

Stel je voor: dan bepaal jij hoe de dingen gaan. Macht verleent je ook aanzien. De mensen kijken naar je op: tjonge wat hij allemaal kan en wat hij allemaal doet! Vaak begint het gek genoeg, met goede ideeën en nobele bedoelingen. Denkt u maar aan sommige dictaturen, waarin mensen met prachtige idealen aan de macht kwamen. Castro in Cuba bijvoorbeeld, of Chavez in Venezuela.

Maar als je de macht krijgt, gebeurt er blijkbaar iets met je. Je wilt meer en meer, en voordat je het weet ga je zelf geloven dat jij het beter weet, en dat jij het beter kunt. Je vindt dat je niet meer naar de ander hoeft te luisteren, en vervolgens, dat de ander helemaal haar mond moet houden.

Streven naar macht is, lezen we in Lucas 4, de duivel aanbidden. Jezus weerstaat die verleiding. Hij kiest ervoor om God te dienen. Wie de duivel aanbidt stelt zichzelf voorop, wie God dient, de ander. Die is blij met de inbreng van de ander, en die verheugt zich in de groei van de ander. Kerkzijn is altijd emanciperend bezig zijn.

U wilt vast nog wel weten hoe ik deze gemeente heb ervaren? Hier was het véél ingewikkelder, want hier kwamen meerdere gemeenten bij elkaar, ieder met eigen machtsverhoudingen. Ik denk dat wij allemaal er al deze jaren aan hebben gewerkt,

om van deze verschillende groepen één gemeente te maken, één geloofsgemeenschap, waarin ieder mens ertoe doet en iedereen een stem heeft en wordt gehoord. Ik ben dan ook heel blij dat we binnenkort van start kunnen gaan met het gemeenteberaad nieuwe stijl, want daarin kan ieder zijn of haar stem kan laten horen. Het is fijn om een paar goede bestuurders te hebben, maar dat betekent niet dat de anderen achterover kunnen leunen.

Alleen door mee te praten en mee te denken, kunnen we elkaar behoeden voor de verleiding van de macht.

Wat een rust zal het geven, als je weet dat niet alles van jou afhangt, maar dat al deze mensen hier om je heen, met al die verschillende en prachtige gaven van de Geest, sámen met jou - de gemeente van Jezus Christus zijn.

Nu nog kort even iets over de laatste regel van onze lezing. Daar staat: na de beproevingen gaat de duivel voor een tijd bij Jezus vandaan. Voor een tijd ja, want die duivel komt steeds weer terug. Steeds weer probeert hij ons te verleiden om te streven naar meer en meer om te streven naar macht en om weg te lopen voor onze verantwoordelijkheid. Ik heb besloten om dit jaar deze 40 dagen elke dag een uur uit te trekken, om me te voeden met de woorden en de geboden van God, en zijn Geest de kans te geven mij te vervullen, en me te bezinnen op de drie thema's van vanmorgen. Wat zou het fijn zijn, als het me zou lukken de verleidingen van de duivel te weerstaan! Wat een zeeën van tijd en rust zou me dat brengen! Amen.

* * * * *

TIJD VAN LEVEN

24 maart 2019

3e in de 40dagentijd. Zondag Oculi

Lezingen: Exodus 6 vers 2-8, Romeinen 5 vers 1-11 en Lucas 13 vers 1-9

Het lijkt wel of de lezing uit Lucas 13 nu geschreven is. Die gaat over hoe wij omgaan met de tijd. Jezus laat ons zien dat onze ángsten om te leven ons vaak zo in beslag nemen, dat het goede léven aan ons voorbijgaat. Op zeker moment vragen we ons dan af: is dit het nou? Is dit wat mijn leven is? We gaan maar meteen naar de Bijbeltekst. Lucas 13

Inderdaad: het lijkt wel 2019. Pilatus doodt Galileërs bij de uitoefening van hun godsdienst. En wanneer de toren van Siloam instort, komen 18 onschuldige mensen om. Het is het gesprek van de dag, net zoals bij ons deze week de orkaan in Zuidelijk-Afrika, de aanslag in de moskee in Nieuw-Zeeland en de schietpartij in Utrecht. Ook Jezus praat erover mee. Gelukkig maar, want een verhelderende visie kunnen we wel gebruiken.

Jezus wijst op drie dingen.

Ten eerste laat hij ons zien wat wij doen als er iets ergs gebeurd. Dan proberen wij meteen het te verklaren. Als iemand ziek wordt bijvoorbeeld, bedenk je, dat hij altijd wel heel veel heeft gedronken. Als je het kunt verklaren kun je het begrijpen. Dan is het logisch en rechtvaardig. Dat willen we graag, zegt Jezus, want dan kunnen we opgelucht ademen.

Gelukkig. Het ligt aan hem. Ík doe zulke dingen niet, dus ik hoef niet báng te zijn, dat het mÍj overkomt. Je duwt dus je eigen angst weg. Het lijkt dan alsof je je leven weer onder controle hebt. Maar, zegt Jezus: je hebt je leven niet onder controle. Wreedheden, rampen, ongeluk, ziekte. Ze gebeuren. Ze zeggen helemaal niets over die ander. Ze treffen iedereen. Ook jou. Zomaar. Onverwacht. Ten tweede laat Jezus ons zien: beter dan je leven te laten overheersen door je angsten, kun je je angsten onder ogen zien, en jezelf afvragen: wat doe ík met die korte tijd die ík heb? Als jou iets overkomt.....kun jij dan zeggen: ik heb gelééfd, het heeft zín gehad, of heb je dan spijt, dat je je leven verloren hebt laten gaan? Wie gelooft roept niet God ter verantwoording, maar die wordt zelf ter verantwoording geroepen.

Leven met de realiteit van ons kwetsbare leven, je angst onder ogen zien – dat kun je en dat is het derde dat Jezus zegt – omdat God een God is van liefde en genade.' Hij vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden, maar Hij heeft onze schuld uitgewist'. (Psalm 103)

Daarmee zijn we in het hart van de Bijbel. Dat is de wijngaardenier, die de ónvruchtbare vijgenboom, tóch nog een kans geeft. Nog een keer spit hij de grond om, nog een keer geeft hij hem mést. In het klimaat van liefde en warmte, dat God scheidt, krijg je – ondanks al je fouten en tekortkomingen – steeds weer opnieuw de kans om te groeien en een vruchtbaar leven te leiden. Over

die God spreekt ook Paulus in zijn brief aan de Romeinen. Over die God gaat het in Exodus 6. Hij heeft het lijden gezien van het volk Israël toen het gevangen was in Egypte. 'Ik ben de Heer', zei Hij, 'ik zal u bevrijden'. Dat zingen we straks ook in lied 887, 'Ik ben uw God', zegt Hij, 'Ik ben het die u helen zal'.

De Bijbellezing gaat dus over hoe wij omgaan met de tijd. Daarmee zitten we midden in ons project 'Stilte en Eenvoud'. Ook wij laten ons leven beheersen door onze angsten.

Bedenk maar eens wat scholieren allemaal moeten doen om 'erbij te horen' en hoe wij als volwassenen onder druk staan, onder-drukt worden dus. Of je nu een baas hebt, die jou als vrachtwagenchauffeur dwingt om in korte tijd zo'n grote afstand af te leggen, dat je je niet kunt houden aan de voorgeschreven rusttijden en snelheidslimieten, of dat je eigen baas bent en jezelf die druk oplegt – we zitten allemaal gevangen.

Nooit ben je klaar met je lijstje van alles wat je moet doen. Als je denkt, dat je klaar bent, moet je nog je belastingformulier invullen, je oma bezoeken, voor je gezondheid wat bewegen of voor je vorming wat lezen. De filosoof Hartmut Rosa zegt: in de 19e eeuw begon onze grote haast.

De 21ste eeuw dwingt ons tot een tempo, dat bijna niet meer vol te houden is.

We zijn zo druk bezig met het uitvoeren van alle rollen die we hebben, dat we niet meer weten wie we zelf zijn. We zijn niet alleen het contact met onszelf kwijtgeraakt, maar ook het contact met de wereld. We leven achter schermen en we verplaatsen ons in private motorhuisjes.

Het is allang geen individueel probleem meer, en we kunnen het dus ook niet individueel oplossen. Dat proberen we wel door een tijdje het klooster of de natuur in te gaan, maar dát is níét het goede leven.

Het goede leven vind je als je wordt geraakt, wordt aangeraakt: als je je lijf voelt, en van dat van een ander, als je gezien wordt en als je de ander aankijkt, als je spreekt en als je luistert, als je met je voeten in de modder staat. Dat contact wordt ook hersteld als je figuurlijk wordt geraakt.

Dan weet je weer: dit gaat over mij, de wereld heeft mij wat te zéggen.

Zo geraakt worden, dat kan door kunst, en in de natuur, maar in de eerste plaats gebeurt dat in de godsdienst. Er is iemand die je ziet, die naar je luistert, je doet ertoe, je leven heeft betekenis, niet alleen voor God, maar ook voor de andere gelovigen. Dat geeft je de moed om je eigen leven te leven. Het kapitalisme houdt ons voor dat we steeds harder moeten werken. Het gelóóf geeft ons vertrouwen en lef om te gaan leven. Waarom moet de economie nog verder groeien? Juist nu er zoveel banen verdwijnen, hebben we de kans om het werk beter te verdelen. Juist nu er zoveel welvaart is, hebben we de kans om inkomens zo te verdelen, dat iedereen van zijn inkomen kan leven. Juist nu hebben we de kans om al die rollen die ons onder druk zetten los te laten.

Ik moest denken aan de film 'As it is in heaven'. Daarin staat de beroemde dirigent, Daniël Dareus onder drúk. Zijn agenda is voor acht jaar volgeboekt. Dan krijgt hij een hartaanval.

De artsen kunnen niets meer voor hem doen. Hij laat alles los. Hij stopt met werken en keert terug naar de plek waar hij is opgegroeid, een afgelegen dorpje in het noorden van Scandinavië. Daar probeert hij dicht bij zichzelf te blijven en zijn angsten het hoofd te bieden. Hij wordt dirigent van het kerkkoortje. Ook de mensen in dat koortje zijn gevangenen van hun angsten. Ze doen 'wat nu eenmaal zo hoort', wat de rollen die ze hebben, van hen vragen. Maar: als één iemand, in dit geval de dirigent, begint te leven, dan komt er blijkbaar iets op gang! Een koorlid die al zijn hele leven 'dikkerd' wordt genoemd.

pikt het niet langer. Een zwakbegaafde jongen, die overal buiten wordt gehouden, eist zijn plaats op. De vrouw van de dominee die nooit seks heeft met haar man, omdat hij denkt dat dat zondig is, gaat haar man tegenspreken. Een vrouw die wordt mishandeld, laat dat niet meer gebeuren. Zij geeft haar man aan. We kijken naar een fragment uit die film.

Het koor geeft een uitvoering en de vrouw die wordt mishandeld zingt dit lied.

Lied uit: As it is in heaven.

Zie de link: <https://www.youtube.com/watch?v=u2Vr1ODCUag>

*Vanaf nu is mijn leven van mij
Ik heb maar zo'n korte tijd op arde
En mijn verlangen heeft me hier gebracht
Alles wat mij ontbrak
En alles wat ik vergaarde
En toch is het de weg die ik verkoos
Mijn vertrouwen was eindeloos
Dat mij een klein stukje toonde
Van de hemel die ik nooit vond
Ik wil voelen dat ik leef
Al mijn dagen lang
Ik wil leven zoals ik wil
Ik wil voelen dat ik leef
In de wetenschap dat ik goed genoeg was.
Ik ben nooit mijzelf verloren
Het sliep alleen in me
Misschien had ik nooit een keuze
Behalve dan de wil om te leven
Het enige dat ik wil is gelukkig worden
Zijn wie ik ben
En sterk en vrij zijn
De dag uit de nacht zien opkomen
Ik ben hier
En mijn leven is alleen van mij
En de hemel waarvan ik overtuigd was
Bleek ergens daar te zijn
Ik wil voelen
Dat ik m'n leven geleefd heb
Zoals ik wil.*

Verandering gaat gepaard met moeite en verdriet, maar doordat ze eerlijk en moedig gaan leven, vallen de muren die ze om zich heen hadden opgetrokken weg, en komen ze dichtbij elkaar te staan.

Het leven kent geen zekerheden. Morgen kan alles anders zijn. Juist daarom roept Jezus ons op: laat niet je angsten je leven beheersen, maar zie je angsten onder ogen, en ga leven, eerlijk en moedig. Dat kan, want je wordt gedragen door de liefde van God.

Mijn droom van kerkzijn, is dat wij, als gemeenschap van Jezus Christus, onze Heer, ook zó'n sfeer scheppen, dat iedereen zichzelf kan zijn, kan groeien en vrucht kan dragen. Het zou kunnen dat anderen dan heel graag met ons mee gaan doen. Amen.

* * * * *

ANDERS KIJKEN – over vergeving en toekomst

31 maart 2019,

4e zondag in de Veertigdagentijd, zondag Laetare, verheugt u.

Lezingen: Lucas 15 vers 11-32, 2 Kronieken 36 en 1 Korinthiërs 5

In (de eerste jaren in) mijn vorige gemeente was er iemand (in een buurgemeente) die een soort vaderfiguur voor mij was. Het was een lieve vrolijke man. Bij hem kon ik mijn hart uitstorten, als ik wel eens moeite had met sommige mensen. Hij was één en al aandacht en één en al begrip. Van zo'n bezoek kwam ik altijd weer vrolijk terug, én: die ander – die mij het leven zo moeilijk maakte – kon ik óók weer met liefde bekijken. De liefde van die vaderfiguur schiep ruimte in mij, waardoor ik de ander niet meer als een tégenstander zag, maar als iemand van wie ik kon houden.

Door de liefde van de vader, kon ik de ander zien, als iemand die náást mij staat. Niet als tégenstander, maar als broer of zus.

In de veertigdagentijd oefenen we onze ogen en oren en hart om zich te openen, zodat het grote wonder van Pasen zich in ons leven kan voltrekken, en wij door pijn, verdriet en moeite heen, een weg vinden naar een nieuwe toekomst. Vandaag is het zondag Laetare, verheugt u, betekent dat. Deze zondag wordt wel ook Klein Pasen genoemd. De gelijkenis van de verloren zoon gaat over vergeving en opstanding, over een opening naar zo'n nieuwe toekomst. Deze gelijkenis gaat over de liefde van de Vader. Die liefde opent zo'n nieuwe toekomst.

Eerst de jongste zoon. Hij onttrekt zich aan de liefde van de vader. Hij heeft geen vader nodig. Hij wil vrij zijn, onafhankelijk. Autonoom. Misschien is hij wel het ideaalbeeld van onze tijd. Welvaart is voor hem vanzelfsprekend. Hij vindt, dat die hem toekomt, en dat hij ermee kan doén wat hij wil. Hij leeft voor zichzelf. Jezus noemt zijn levenswijze heilloos.

Hij zegt: dat geld, dat is geen echte voeding. Als dat op is ben je nergens meer.

Dit leven heeft geen voedingsbodem, geen wortels.

Dan de oudste zoon. Hij blijft dichtbij de Vader, maar in feite is hij net zo ver weg als zijn broer. Hij leeft níét van de liefde van de Vader. Hij denkt dat hij zich moet inspannen, om die liefde en erkenning waard te zijn. Hij is niet vrij. Dat wordt duidelijk als blijkt dat zijn broer, ondanks alles wat hij heeft gedaan, met open armen wordt ontvangen. De oudste is woedend en jaloers. Ook hij wil alles voor zichzelf hebben. Hij heeft zich afgesloten voor de liefde van de vader. Hij ziet niet wat hem gegeven is. Hij heeft geen vreugde in zijn leven. Hij blijft op afstand: verbitterd en vol verwijten. Ook hij is vervreemd geraakt van zijn vader, zijn broer en zichzelf. Na een lange omweg – komt de jongste thuis. Hij is geliefd. Er zijn mensen, die, ondanks alles, blij zijn met hem, zoals hij is. Voor hem is er weer toekomst. Is er ook toekomst voor de oudste? Dat blijft open.

Ieder mens loopt wonden op in het leven. De diepste wonden in ons leven hebben te maken met relaties met anderen. Een broertje of zusje dat meer geliefd werd dan jij, kan je leven lang een gevoelige snaar blijven, die steeds weer geraakt wordt, als je terug bent in het oude gezinsverband, maar ook door mensen die je herinneren aan hoe het vroeger ging. Dat zijn heel andere mensen. Ze weten niets van jouw gevoeligheid en toch maken ze, zonder dat ze het weten of willen, jouw oude wonden open. Bewust of onbewust, expres of onbedoeld kwetsen wij anderen en worden wij zelf gekwetst.

Als je gekwetst bent, of tekortgedaan bent, kan dat je helemaal in beslag nemen. Je denkt alleen nog maar aan het onrecht dat jou is gedaan. Het kleurt je leven. Je trekt je terug, teleurgesteld, boos, verbitterd. Bij alles wat die ander zegt, denk je, zie je wel, het is een verschrikkelijk mens. Alles wat de ander doet bevestigt je in haar mening over haar, en in alles wat je zegt klinkt je verbittering door.

Je kunt je ook pantseren of die kwetsuur diep wegstoppen. Dan lijkt het alsof je flink bent, sterk, onafhankelijk, maar je verstopt zo jezelf achter een muur, en je raakt vervreemd van jezelf en van anderen.

Wat heeft de oudste nodig om ook tot zichzelf te kunnen komen? Stille denk ik – ruimte om na te denken, tijd om weer bij je gevoelens te kunnen komen, je wonden te kunnen voelen.

Jezelf eerlijk vragen stellen. Daar de tijd voor nemen. Hoe komt het dat ik me zo gekwetst voel.

Komt dat echt door haar, of is dit een oude pijnplek van mij, die nu wordt geraakt?

Hoe denk ik eigenlijk over mezelf? Hou ik wel van mezelf, of wantrouw ik mezelf, en kan ik niet geloven dat iemand die mij een compliment geeft, het echt méént.

Om tot jezelf te komen is het ook belangrijk om je te verplaatsen in de ander. Als je weet wat haar achtergrond is en haar motieven zijn, dan kun je misschien al beter begrijpen waaróm zij zo doet.

Luisteren is belangrijk, het gesprek aangaan. Wat heeft de ander bewogen om zich zo te uiten? Waarom deed hij dat?

Tot jezelf komen is misschien wel vooral nadenken over wat jou voedt, wat jou sterk maakt en blij, waar je thuis bent. Het is je openstellen voor de liefde van de Vader, want dan ontdek je dat er voldoende is voor iedereen.

Het concert van Vocalis gisteravond was voor mij zo'n balsem voor mijn ziel. Heel toevallig werd toen ook het lied gezongen dat we 's middags ook al bij de dienst voor Mies Povel hadden gezongen: 'O Heer, die onze Vader zijt'. Ook de originele wijs is prachtig – die kunnen we dus ook best eens zingen – maar dat terzijde. In de Engelse tekst horen we hoe weldadig de liefde van God is: 'Hij druppelt (dauw)druppels van kalmte op ons, en al ons streven komt tot rust. Hij neemt de 'strain' en 'stress', de spanning en de stress, van onze ziel weg en zijn vrede strekt zich uit over ons uit'. Deze gelijkenis leert ons ons eigen angstige ikje los te laten, en met de blik van de Vader te kijken, naar onszelf en naar de ander.

De liefde van de Vader lijkt op de liefde van een vriend, bij wie je jezelf kunt zijn. Die van je houdt zoals je bent. God is niet een hooghartige machtsbeluste patriarch, die wacht tot zijn kinderen nederig naar hem toe kruipen. Nee, hij staat op de uitkijk. Hij ziet zijn kinderen al van verre en buiten zichzelf van vreugde, rent hij hen tegemoet. God is al met ons verzoend. Hij ís vergeving.

Jezus vraagt alleen maar van ons, ons om te keren. Letterlijk. Want dan kun je de ander zien van een andere kant, vanuit de liefdevolle ogen van de Vader.

Elke zondag in de kerkdienst doen we dat. Als we bidden om Gods ontferming, voelen we hoe blij God is met ons, en hoe hij zich over ons erbarmt en ons vergeeft. En dat hij, net zoals hij dat doet met zijn jongste zoon, ook óns, hult in een kleed van waardigheid, ons zijn trouw bezegelt met een ring, en sandalen aan onze voeten doet, zodat we weer vérder kunnen gaan.

Dat is dan ook de bedoeling van het kerkzijn, dat we een plaats zijn waar Gods liefde en genade worden ervaren. Dat hoor ik vaak over onze kerk maar ook over vele andere kerken.

En ook buiten de kerken zien we gelukkig sporen daarvan.

Ik las over een voetbaltrainer in Amsterdam, die in samenwerking met scholen, de Urban Talent Academy voor ontspoorde jongeren heeft opgericht. Daar worden school en sport en bewegen bij elkaar gebracht. Ze ontbijten en lunchen samen. Zo leren ze gezond te eten.

De trainingen worden gekoppeld aan het gedrag van de jongens op school. Zo leren ze hoe je kunt omgaan met boosheid en agressie, en kunt leren van teleurstellingen. Ze krijgen zelfvertrouwen en energie. Ze komen fit in de les, en zijn gemotiveerd om hun diploma te halen. Deze trainer zegt: 'ik doe mijn best om de leerlingen veel liefde te geven. Dat is de basis. Zo krijgen de jongens vertrouwen in het leven. Je ziet ze veranderen'.

En een regisseur van een musical over twintigers zegt: 'het lijkt alsof twintigers alles hebben. Hun wereld is vol mogelijkheden. Maar juist voor hen is het moeilijk om te ontdekken wie ze zijn en om keuzes te maken. In die musical voel je hun innerlijke strijd en hoe ze stukje bij beetje tot zichzelf komen en dan voel je weer vriendschap, verbinding en liefde. We zijn enorm geïndividualiseerd, maar uiteindelijk hebben we allemaal behoefte aan een knuffel.

Dat is de boodschap van de wereld: liefde, verbinding en samenzijn'.

Misschien herkent u uzelf in de jongste zoon. Wij als kerkgangers herkennen ons vaak het meeste in de oudste zoon. Misschien zijn we wel allebei. Net als deze broers worden wij uitgenodigd om tot onszelf te komen, en om thuis te komen bij de liefde van de Vader. Zijn liefde is zo groot en zo overvloedig, dat er genoeg is voor iedereen. Daar mogen we onszelf zijn en kunnen we samenleven als broeders en zusters.

'De dag breekt aan als je in je de ander je medemens kunt zien.
Als je kunt geloven dat die jouw broeder of jouw zuster is'. Amen.

* * * * *

EEN PELGRIMSTOCHT

14 april 2019.

6e zondag in de veertigdagentijd, Palmzondag

Lezingen: Lucas 19 vers 28-44, Jesaja 50 vers 4-7 en Filippenzen 2 vers 5-11

Veel mensen maken tegenwoordig een pelgrimstocht. Ze fietsen of wandelen naar Santiago de Compostella, Rome, of een andere bestemming. Als je zo op weg gaat, met bijna niets bij je, en in alle eenvoud vele uren in stilte doorbrengt, ontdek je wat betekenis heeft in je leven, en hoe je verder kunt gaan. Ook Jezus maakt een pelgrimstocht: naar Jeruzalem.

Laten we met Hem meegaan!

In de Bijbel is iederéén op weg. Het volk Israël naar het beloofde land, en Jezus naar Jeruzalem, de stad van de vrede. In de Bijbel is ons leven een wég, een levenslang leerproces om vrede te vinden als persoon en als samenleving.

Óp die weg, gaat Jezus vóór ons uit, lezen we in vers 28. Helaas heeft de Nieuwe Bijbelvertaling dat weggelaten, maar, dat is belangrijk: Jezus gaat ons vóór op die weg.

Hier, in hoofdstuk 19, nadert Hij Jeruzalem. Hij is er bijna. Bijna is hij op zijn bestemming.

Wat zal Hij blij zijn! Maar nee: Hij huilt.

Hij zegt: Jeruzalem wéét niet, wat tot haar vréde dient. Dat is verborgen voor haar ogen. De stad van de vrede, weet niet hoe dat moet: in vrede samenleven.

Wat bedoelt Jezus? In teksten in het Oude Testament (Zach 9,9-10 en 1 Kon 1,33) gaat het over een koning op een ezel. Dat is de koning die van God komt. Het is een rechtvaardige koning, die vrede brengt. Jezus, die de stad binnenrijdt op een ezel, ís dus die rechtvaardige koning.

Alleen: Jeruzalem, herkent hem niet. Ze wil niets van hem weten. Jeruzalem kruisigt de rechtvaardige koning. Ze ziet niet dat juist Jezus ons leert hoe wij in vrede kunnen samenleven. Jeruzalem kiest voor oorlog en geweld.

Lucas schrijft dit rond 110 na Christus. Dan is er geen vrede in Jeruzalem. Dan is de vredevorst gekruisigd en de stad en de tempel zijn door oorlog verwoest. (70 na Chr.)

Jeruzalem heeft Jezus niet herkend en nu de stad in puin ligt, schreeuwen de stenen het uit:

zie je nu wel: oorlog en geweld maken alles kapot. Jézus is het, die vrede brengt.

Jeruzalem had de vorst van de vrede in haar midden, maar ze heeft hem niét herkend.

Jeruzalem is niet langer de stad van de vrede. Jeruzalem kan dus ook niet meer het doel zijn van ónze levensreis. Hier, in Jeruzalem, wordt Jezus zélf het doel van ónze levensreis.

Bij Hém kunnen we thuiskomen. 'Een mens te zijn op aarde', zegt Willem Barnard (in lied 538) is: 'net als Jezus worden, die 't ons heeft vóórgedaan'. Hij leert ons léven. Hij brengt ons vrede met onszelf en met elkaar.

De leerlingen van Jezus zien dat. Voor hen is zijn intocht dan ook een feest. Nu wordt Hij koning. Nu aanvaardt Hij de macht. Een menigte leerlingen, zet Jezus op een ezel, en werpt de looper voor

hem uit. Ze loven God met luide stem en vol vreugde om alle krachten die ze hebben gezien. Ze roepen: gezegend is de koning, met de naam van de Heer. Vrede in de hemel en eer aan de allerhoogste.

Het lijkt wel Lucas 2. Daar, bij de aankondiging van de geboorte van Jezus, gaat het niet over een menigte leerlingen, maar over een menigte engelen. Ook zij zeggen het al: deze mens leeft tot eer van God. Hij brengt vrede op aarde. Hij brengt vrede op aarde, door de krachten die Hij dóét. Dat zijn niet krachten van oorlog en geweld. Het zijn krachten, in zwakheid volbracht. Jezus geeft zichzelf. Hij durft de minste te zijn. In al zijn kwetsbaarheid en pijn houdt Hij vast aan de liefde. Dat is het leven dat Hij ons leert.

Aan het begin van onze lezing, in vers 29 staat: 'en het geschiedt'. Als je dat leest in de Bijbel, dan moet je opletten, dan gebeurt er iets belangrijks. 'En het geschiedt, staat daar, dat Jezus twee leerlingen uitzendt, om een ezel te halen'. Op de weg waarop Jezus ons voorgaat, heeft hij een ézel nodig. Als de leerlingen wordt gevraagd, waarom ze die ezel losmaken, dan moeten ze zeggen: 'De Heer heeft het nodig'.

Het gaat hier om het veúlen van een ezel, een jonge ezel dus, een ezel waar nog nooit op is gereden. Ook dat heeft betekenis.

Ik zei het al: op zo'n pelgrimsreis in eenvoud en stilte, krijgt alles wat gebeurt een diepere betekenis, dan zie je verbanden die je eerder niet zag.

U weet misschien nog dat het volk Israël door de woestijn trok met de Ark in hun midden.

De Ark was het symbool van God, die met het volk meetrekt. God zelf kunnen we niet zien, maar Hij is er wel. Hij trekt met ons mee, maar: verborgen. Die Ark werd getrokken door jonge koeien, die nooit eerder een juk hadden gedragen, dus net als die jonge ezel. Die koeien en deze ezel, hebben dus een belangrijke rol. Zij dragen de God, die verborgen is. Zij zorgen dat Gód in ons midden is. De ezel dráágt Gód. De ezel is óók het symbool van dienstbaarheid. Als je al die dingen samenneemt, dan ontdek je: God wordt 'gedragen' door de mens die ons helpt. We zien God niet en toch kunnen we God 'ontdekken' (beter gezegd: Hij schemert door) in de mens die ons helpt. In het gelaat van degene die ons helpt, zien we God. Daardoor weten we, dat God bij ons is en met ons mee trekt. Zoals de ezel Jezus draagt en dient, zo draagt en dient Jezus ons. Op onze levensweg hebben wij Hém nodig.

Vorig jaar wandelde Ernst met onze dochter Ruth, in Frankrijk, een gedeelte van de pelgrimsweg naar Santiago. Op een snikhete dag, werd de tocht voor Ernst te lang. Ruth liep verder, maar hij ging liften. Hij werd afgezet in een stadje verderop. Toen hij op de kaart stond te kijken, hoe hij verder moest, kwam een vrouw uit een huis, en gaf hem een literfles met water. Blijkbaar had ze gezien, dat hij er verhit en uitgedroogd uitzag. Dankzij dat water kon hij het laatste uur van zijn wandeling volhouden. Zomaar iemand, die op je weg komt. Die ziót wat jij nódig hebt, en je dat gééft!

Vroeger hoorde ik weleens iemand zeggen, dat Jezus onze last draagt. Dat vond ik raar.

Mijn pijn en moeite wordt heus niet minder omdat ik geloof. Nu denk ik, dat met deze uitspraak iets anders werd bedoeld. De pijn en de moeite blijven hetzelfde, maar door de hulp van de ander, ervaar je dat Gód je nabij is en je helpt. Dat doet je zo goed, dat je weer verder kunt.

Op Goede Vrijdag zingen we: (586), 'Zie de mens die in zijn lijden teken is - voor alle tijden – van wat liéfdé drágen kan.' Jezus laat zien wat liefde dragen kan. Dat hebben we nodig om verder te kunnen en om thuis te komen bij onszelf en de ander. Liefde. Hulp onderweg. Hulp geven én hulp accepteren. Accepteren dat je kwetsbaar bent, dat je er alleen niet komt. We hebben elkaar nodig. Zonder de hulp van de ander kan het niet.

Toen ik op mijn 38ste, na een val van een trap blijvend een deuk in mijn achterste overhield, werd die deuk voor mij een mooi beeld van al die butsen en deuken die je in je leven oploopt. Lichamelijk en geestelijk. Soms al heel jong. Ze laten sporen achter en naarmate je ouder wordt, worden het er alleen maar meer. Op onze levensweg naar een nieuwe toekomst, kunnen we niet

vanaf de zijlijn toekijken. We kunnen niet om het lijden héén.
Als je echt wilt veranderen en thuis wilt komen bij jezelf en anderen dan moet je de weg van Jezus gaan– met alle pijn en moeite van dien. Geen nieuw begin zonder Goede Vrijdag.
De christelijke woestijnvader Evagrius Ponticus. (4e eeuw) stelt het leven voor als een huis. Elke dag staan er nieuwe gasten voor de deur. Die gasten dat zijn gedachten en gevoelens. Evagrius zegt: laat die gedachten en gevoelens, ook de moeilijke en verdrietige, maar binnen komen. Stuur ze niet weg, maar nodig ze uit, om bij je binnen te komen en je gast te zijn. Misschien, zegt Evagrius, zendt God ze wel. Om je iets te laten zien. Misschien vertellen zij jou hoe Góds liefde die moeilijke en verdrietige dingen in je leven kan veranderen, en je ermee in het reine kunt komen. Tegenwoordig moeten we perfect zijn: op ons werk, als ouder, als kind. Maar, zegt Evagrius: als je denkt dat je perfect bent of moet zijn, vind je geen vrede. Die vind je, als je je zwakte aanvaardt en leert daarmee te leven.

De pelgrimstocht van Jezus wordt de onze. Hij gaat ons voor. Hij is ons doel.
En net zoals Hij onderweg een ezel nodig heeft, hebben wij Hem nodig op onze weg.
Als wij onze zwakte in vreugde aanvaarden, kunnen we Hem ontdekken in het gelaat van de mens die ons helpt en vinden we vrede met onszelf en elkaar.
Straks zingen we: ‘Jezus ga ons voor’,
én: ‘Ú volgend op uw schreden, gaan wíj moédig met U méde’. Amen.

* * * * *

ALLES WORDT ANDERS

21 april 2019.

Paasmorgen

Lezingen: Johannes 20 vers 1-18, Jesaja 51 vers 9-11 en Kolossenzen 3 vers 1-4

Als ik om me heen kijk, zie ik allemaal mensen die bewust leven, zorg voor elkaar hebben, en verantwoordelijkheid nemen voor de samenleving en toch preek ik altijd over verandering. Waarom eigenlijk? Ik denk dat het niet anders kan, want de hele Bijbel gaat over verandering. God werpt niet alleen een nieuw licht op onze werkelijkheid, God verándert de werkelijkheid. Als er één morgen is waarop dat duidelijk wordt, dan is dat op de Paasmorgen.

Maar in alle vroegte is daar nog niets van te zien. Maria’s wereld staat stil. Jezus is gekruisigd en gestorven. Dood. De vernieuwingsbeweging die hij begon, is in een klap tot stilstand gekomen. Alles: wég. Maria gaat naar het gráf. Maar als ze ziet, dat de steen van de gedenkplaats is weggenomen, komt ze in beweging. Ze rent wég, naar Simon Petrus en de andere leerling. Ze zegt: ‘ze hebben de Heer weggenomen, en we weten niet waar ze hem hebben gelegd’. Maria weet dat Jezus dood is. Dat heeft ze in gedachten. En of het graf nu leeg is of niet, het maakt Jezus niet minder dood. Het komt niet bij haar óp, dat het lege graf iets ánders zou kunnen betekenen. Logisch! Iets anders ís toch ook ondenkbaar, onvoorstelbaar.
Ergens doet het me denken aan onze samenleving nu. Nu ons hele bestaan alleen nog wordt bekeken in de termen van de logica, is het ónvoorstelbaar dat er een levende God zou zijn. God is voor de meeste mensen nu, net zo dood als Jezus op die morgen voor Maria. Dat is de eerste fase van het gebeuren op de Paasmorgen.

Dan de tweede fase. Ook Petrus en de andere leerling gaan naar de gedenkplaats. De een rent nog harder dan de ander. De andere leerling is er het eerst. Hij buigt voorover. Hij ziet de doeken liggen, maar gaat niet het graf ín. Dan komt ook Simon Petrus. Hij gaat het graf ín.

Hij ziet de doeken, waarin het lichaam en hoofd van Jezus waren gebonden. Hij ziet het, maar doorgrond het niet. Nu gaat ook de andere leerling het graf in, en hij ziet en gelooft. Hij ziet de losgemaakte doeken. Hij ziet dat Jezus is losgemaakt van de banden van de dood. Maar meer ziet hij nog niet. Er staat: 'Ze hadden uit de Schriften nog níét begrepen, dat Jezus uit de doden moest opstaan'. Wat betekent dat?

De hele Bijbel staat vol met opstandingsverhalen. Ze gaan over mensen die veranderen, die gaan leven naar de wil van God. 'Mensen die opstaan en léven gaan'. De leerlingen kénnen die verhalen, maar ze zien nog niet, wat die met Christus en met henzelf te maken hebben. Deze twee leerlingen gaan dan ook weer terug naar de andere leerlingen, zonder dat er iets verandert. Dat is de 2e fase. Er begint de leerlingen van Jezus iets te dágen, maar het heeft nog geen consequenties voor hun eigen leven.

Dan de derde fase. Maria staat huilend bij het graf. Misschien brengt haar verdriet haar verder. Ook zij buigt zich nu voorover het graf in. Zij gaat een laagje dieper. Zij ziet twee engelen, gehuld in licht. Engelen, 'angelous'. U herkent daar het Engelse woord 'angel' in. Letterlijk betekent het: boodschapper. De ene aan het hoofdeind, de andere aan het voeteneind van de plek waar het lichaam van Jezus had gelegen. Vorige week hadden we het al over de Ark, die door het volk Israël wordt megedragen, op hun tocht door de woestijn. De Ark is het teken dat God met ons meetrekt, maar verborgen voor onze ogen. In die Ark zijn twee cherubs, een soort engelen, aan het hoofd en voeteneinde van de stenen tafel met de geboden. Zou het kunnen zijn dat deze twee engelen in het graf, ook verwijzen naar die God, die verborgen in ons midden is? De engelen vragen: vrouw, waarom huil je? Het lijkt alsof ze vinden, dat er niet echt een reden is om te huilen. Maria zegt het nog maar eens: 'ze hebben mijn Heer weggenomen en ik weet niet waar ze hem hebben gelegd'. Terwijl ze dat zegt, keert ze zich om en dan ziet ze Jezus staan, maar ze weet niet dat het Jezus is. Ook Jezus vraagt: vrouw, waarom huil je? Wie zoek je? Maria denkt dat het de tuinman is. De tuinman. In het scheppingsverhaal is God de tuinman. Hij scheidt die prachtige tuin waar wij in mogen wonen. De tuinman kennen we ook uit het Hooglied van de liefde. Dankzij de goede zorg van de tuinman, de schepper, de bruidegom, God, groeit en bloeit het leven. Maria komt steeds dichterbij de buurt van het geheim, maar: anders naar de dingen kijken dan je gewend bent, is moeilijk. Anders gaan denken is moeilijk. Nog steeds ziet Maria Jezus als een dood lichaam.

Maar dan zegt Jezus tegen haar: 'Maria'. Jezus noemt haar bij haar naam. Hij ziet haar zoals zij is. Hij kent haar, dieper dan zij zichzelf kent. Nog eens keert Maria zich om, en nu herként ze Jezus. Hij is haar leraar. Zoals Hij haar altijd al aansprak, zo spreekt Hij haar nu aan. Er is geen twijfel mogelijk: Hem wil zij volgen.

Dat is opstanding. Opstanding betekent ontmoeting met God, aangesproken worden door God, en dan verandert alles. Want de opgestane Heer werpt niet alleen een nieuw licht op de werkelijkheid. Hij verándert de werkelijkheid.

Om dat goed te kunnen begrijpen, kijken we nog even naar de laatste verzen. Jezus zegt tegen Maria: 'ga naar mijn broeders en zeg hen: ik ga naar mijn vader, die ook jullie vader is, ik ga naar mijn God die ook jullie God is.

De eerste verandering is: Jezus gaat naar God. In Kolossenzen 3 lazen we: 'richt u op wat bóven is'.

Wij hebben enkele zeelui in ons midden. Theo, Tom? Piet en Mieke? - misschien nog wel meer. Wie op de oceaan vaart, ziet niet aan de golven waar hij is. Tom heeft me verteld, dat hij op zo'n grote reis, steeds weer naar de sterren moest kijken. Aan de hand van de sterren kon hij berekenen waar ze waren. Waaróm kijkt een zeeman naar de sterren?

Omdat die trouw zijn. Zoals zij er vroeger stonden, staan ze nu en in de toekomst.

Zo trouw als die sterren, zo trouw is Jezus. Hij kwam op voor vrede en gerechtigheid, voor een gelijke verdeling van materiële en culturele goederen en voor de waardigheid van iedere

mens. De machtigen der aarde wilden daar niet áán, maar Gód geeft Jezus gezag. Dat is 'dat wat boven' is. Door Hem wordt de aarde een bloeiende tuin van vrede en recht. Als je daaraan vasthoudt, kun je zonder angst hetzelfde doen als Jezus. Dan is Jezus opgestaan in jou.

De tweede verandering. Als Jezus zegt: mijn vader is jullie vader, dan zijn wij: zijn broeders en zusters en dan zijn wij elkaars broeders en zusters. Ook dat is niet vanzelfsprekend. Eens was er in een dorp een gezin, waarin iedereen ruzie met elkaar maakte. Ze spraken nauwelijks met elkaar. Ze probeerden het elkaar zo moeilijk mogelijk te maken. Ten einde raad haalde de moeder de rabbijn erbij. Ze vroeg hem hoe haar gezin te redden was.

De rabbijn riep: ach, dat ken ik! De Geest heeft de mensen verlaten! Wij Joden wachten toch op de komst van de Messias. Zou misschien een van jullie de Messias zijn? Thuisgekomen vertelde de moeder over de vraag van de rabbijn, en iedereen dacht erover na. Iemand van ons de Messias? Wie dan? Onze moeder misschien? Of bedoelde de rabbijn mijn broer?

Mij kan hij niet bedoeld hebben. Ik ben maar een gewoon mens. Maar stel dat hij mij wel bedoelt! O God, ik toch niet! Toch? Terwijl zij dachten over de vraag van de rabbijn, gingen ze elkaar anders benaderen: met hoogachting en respect. Stel dat iemand van hen werkelijk de Messias was! Ook zichzelf behandelden ze met hoogachting. Stel toch dat je zélf de Messias bent? De stemming in huis veranderde, en hun huis werd een gastvrij huis, waar iedereen graag kwam. Dat is opstanding. Als je in de broeder of zuster de opgestane Heer kunt zien, verandert alles.

Er verandert nog iets: Maria wordt nu zelf een engel, een 'angelous', een 'angel', een boodschapper van de verborgen God. Zij heeft Hem herkend, en nu is zijzelf de drager geworden van die verborgen God, die de wereld verandert in een bloeiende tuin.

Vandaag ontdekken we: de opstanding van Jezus verandert alles, maar: die verandering is een heel proces. We haken zomaar af. Of zelfs als we veranderd zijn, laten we het soms zomaar weer los. Niet voor niets hebben we ons 40 dagen voorbereid. Veranderen is en blijft moeilijk. Dat geldt zeker ook voor leven in Stilte en Eenvoud, ons project de afgelopen tijd.

Is het u gelukt om tijd te nemen voor stilte, om minder te doen, om langzamer te leven, om in eenvoud te leven? Mij een paar weken. Toen ging het toch weer mis. Ik blijf het proberen, want het was heerlijk.

In de kerk en in de Bijbel gaat het steeds over verandering en nieuw begin. Zonder die tuinman die ons aanspreekt en het goede in ons naar boven haalt, lukt het niet. Maar gelukkig: als ik om me heen kijk, zie ik allemaal mensen die bewust leven, zorg voor elkaar hebben en verantwoordelijkheid nemen voor de samenleving. 'God gaat iets nieuws beginnen'. Wát zeg ik? 'Het is al begonnen, zie je het niet'? Amen.

* * * * *

In mijn hart

Mijn God,
ik hoef niet naar de hemel te klimmen
om met U te spreken
en bij U mijn vreugde te vinden.
Ik moet mijn stem niet verheffen
om met U te praten.
Al fluisterde ik heel zacht,
Gij hoort me reeds:
want Gij zijt in mij,
ik draag u in mijn hart.

Om U te zoeken,
heb ik geen vleugels nodig.
Ik heb me enkel stil te houden,
in mezelf te kijken,
me niet te verwijderen
van een zo hoge Gast.

Naar uitspraken van Teresa van Avila, Liedboek blz 1418